

DESCOBREIX FORCALL I LA SEVA HISTÒRIA AMB EL TEU TELÈFON MÒBIL

Camí de Conquesta és un recorregut cultural pels pobles d'aquesta terra, una experiència que rescata el passat de Forcall i els Ports per mostrar-lo actualment, mitjançant una aplicació per a dispositius mòbils.

Aquesta eina permet conèixer els orígens dels municipis de la Mancomunitat Comarcal Els Ports, els fets que han marcat l'esdevenir de la seva història i patrimoni, coneixent la particularitat de cadascun dels punts d'interès que es poden visitar, a través de vídeos amb recreacions històriques, visites àudio guiades i imatges espectaculars de l'interior de monuments i museus.

Amb el següent codi QR el visitant podrà descarregar l'APP *Camí de Conquesta* i descobrir els diferents punts d'interès del nucli urbà. Per accedir als continguts, l'aplicació haurà de ser descarregada en un dispositiu mòbil a través de les botigues corresponents de Android i iOS.

L'aplicació geolocalitzarà el visitant i us suggerirà alguns dels recursos turístics més significatius per al desenvolupament de la comarca dels Ports, podent visualitzar els vídeos, escoltar els àudios o visitar virtualment els edificis que, per diferents raons (titularitat, horaris d'obertura o barreres arquitectòniques), no són del tot accessibles al públic. La visita es pot fer en valencià, castellà, anglès o francès i tots els recursos tenen subtítols en qualsevol d'aquests quatre idiomes.

Centre d'interpretació de la Santantonà. Creat l'any 2006, consta d'una exposició multimèdia que recull a través d'imatges, fullets, vídeos i sons, els trets més característics d'aquesta festa medieval del foc, així com informació sobre els personatges, simbologia i interpretacions. Es tracta d'un interessant recurs on tot visitant pot recrear l'experiència de participar en la celebració més significativa de Forcall, durant qualsevol època de l'any.

Museu de l'Espardenya. Forcall ha estat un municipi de tradició artesanal, on gran part de l'economia domèstica es mantenia gràcies a la producció d'espardenyes. Aquest mètode de subsistència prové de l'edat mitjana, on s'elaboraven als carrers i tallers artesans milers d'espardenyes, comercialitzades i exportades a nivell nacional. En aquest museu es mostren les diverses tipologies, les eines necessàries, així com tot el procés de confecció d'espardenyes de canem, des de l'obtenció de la matèria primera fins al producte final.

Església Parroquial de La nostra Senyora de l'Asunción. La primitiva església gòtica del s.XIII va ser destruïda parcialment per un incendi durant les guerres carlines (1835), per la qual cosa només es conserven elements com l'absis, finestrals, gàrgoles i una magnífica rosassa a l'exterior. L'actual església data del s. XIX, i al seu interior es conserven interessants pintures al fresc. De la sobrietat exterior, l'element més significatiu és el campanar d'estil barroc, que amb 55 m. és el de més altura de la comarca. Es tracta d'una torre distribuïda en tres cossos i una rematada altíssima. El coronen cinc campanes que produeixen tocs característics per a les diferents celebracions o activitats.

Pobles a visitar al Camí de Conquesta

- VILAFRANCA. La conquesta de la ramaderia
- CINCTORRES. La conquesta de les cinc torres
- LA MATA. La conquesta de l'aigua
- OLOCAU DEL REI. La conquesta de la llegenda
- LA TODOLELLA. La conquesta dels guerrers
- VILLORES. La conquesta de les dones
- XIVA. La bellesa de laigua
- MORELLA. La conquesta de Morella
- HERBESSET. La conquesta del cel
- CASTELL DE CABRES. La conquesta del territori
- VALLIBONA. La conquesta de la natura
- LA POBLA DE BENIFASSÀ. La conquesta de Benifassà
- VALLIVANA. La conquesta del bosc
- LA LLEQUA. La ramaderia i el Ligallo
- FORCALL. La conquesta de les aldees

1

La fundació.

El 6 de maig de 1246, sobre l'antiga alqueria musulmana ubicada a la confluència dels rius Calders, Morella i Cantavella, l'alcaide de Morella Pedro Núñez funda Forcall, atorgant-li la condició d'aldea. Instal·la 12 pobladors, delimita el terme i estableix les lleis i costums de Morella, és a dir, els furs de Saragossa. Neix així el poble de Forcall. Una comunitat rural modesta que s'articula al voltant de l'església i ocupa un recinte tancat.

Durant els anys següents, es construeix la primitiva ermita de Sant Miquel a les afores del nucli urbà original (3a estació). Així mateix, s'habilita el forn medieval. Amb Morella a mans de la Corona, s'inicia una relació complicada entre la monarquia, la vila i els llogarets, sempre amb Forcall al capdavant.

Les aldees y la vila.

La comarca dels Ports té una organització peculiar, ja que després de la conquesta s'articula una comunitat de vila i aldees, organització en què Morella té un terme particular. També encapçala un terme general format per 9 llogarets que tenen autonomia en els afers locals. Sorgeixen postures contraposades, Morella pretén exercir un domini absolut però els llogarets s'oposen, són assumptes col·lectius però administrats per Morella. El 1306 es planteja una intensa disputa en la què les aldees avancen progressivament. El 1358 obtenen la independència respecte Morella, però aquesta pressiona el monarca i reuneix un exèrcit que arrasa Forcall el 1367, dos anys més tard el monarca revoca la independència. El cop és dur, però les aldees resisteixen.

El 1389 el rei Joan I, malgrat reconèixer la supremacia de Morella, confirma l'autonomia de les aldees en els assumptes locals i ratifica la seva participació en els afers col·lectius. El nou sistema d'organització és eficaç, però les aldees anhelan la llibertat.

Temps de guerra i reconstrucció.

Durant el segle XIV Forcall creix, el 1373 hi viuen unes 350 famílies. El nucli urbà s'amplia i es remodela l'església. L'absència de successió al tron desemboca en la disputa entre els candidats. La Corona d'Aragó es divideix i la fractura arriba als Ports, explota la guerra civil a la comarca. Finalment, les aldees sucumbeixen el 1411, la repressió és dura, s'imposen grans multes i s'expulsa els dirigents de la rebel·lió però el poble torna a créixer. Al segle XVI s'articula la Plaça Major, la Casa de la Vila i imponents palaus. Com a Forcall, la resta d'aldees també ressurgeixen i lluiten unides per una independència que s'obté el 1691. Segles de disputes, una victòria històrica i una identitat: Els Ports.

4

Segles d'història.

Els antics habitants d'aquestes terres van construir assentaments localitzats estratègicament, monuments, vies de comunicació i emplaçaments funeraris utilitzats per enterrar els difunts. Així, les cultures iberes i romanes van deixar importants empremtes, com el cas de la Necròpolis tumular de Sant Joaquim de la Menadella i la ciutat ibero-romana de *Lesera*.

Aquest codi ens condueix amb vista **360°** a l'interior de l'Església de l'Assumpció i a la Col·lecció Museogràfica Permanent que, formada per diferents seccions, s'articula amb l'objectiu de fomentar la preservació del patrimoni cultural i històric local.

La Col·lecció paleontològica. Integrada a la Xarxa de Museus i Col·leccions Paleontològiques de la Comunitat Valenciana, alberga un gran volum de fòssils (alguns exclusius del territori forcallà) com a dipòsit de Santiago Casanova. Aquest espai exposa exemplars fòssils marins que representen els terrenys Juràssics i Cretacis que dominen la regió.

Museu arqueològic de Lesera. Ciutat que fou habitada per descendents dels ibers, almenys des de l'edat de Bronze. El museu conté troballes com: puntes de fletxa, destrals o peces ceràmiques pertanyents al jaciment situat a la Moleta dels Frares, a diversos quilòmetres del nucli urbà. Es tracta de les restes arqueològiques d'un dels poblats ibero-romans més influents de l'arc mediterrani, ja que constitueix l'única ciutat romana entre Sagunt i Tortosa. Fou declarat Bé d'Interès Cultural l'any 1998.